

De Venetiaanse Gaanderijen

Koning Leopold II belastte twee jaar na zijn troonsbestijging in 1865 de Parijse ingenieur Adolphe Alphand met de studie voor de inplanting van een nieuw koninklijk paleis in Oostende. De beslissing om de stadsomwallingen te slopen en de stad in westelijke richting uit te breiden heeft de locatie van dit nieuwe paleis sterk beïnvloed. De koning wenste immers niet alleen een uitzicht te hebben over de Noordzee en de duinen, maar tevens over het nieuw te bouwen kursaal van architect Naert, dat later verbouwd werd door architect Chambon. In Mariakerke, juist over de gemeentegrens met Oostende, bezat de vorst een stuk grond dat toeliet er niet alleen een koninklijk chalet op te richten, maar tevens een tuin ontworpen door E. Lainé en een galerij getekend door Henri Maquet. In 1899 zou Mariakerke bij Oostende worden ingelijfd.

Het houten chalet werd ontworpen door architect W.J. Green die het voorstelde op de werelddtentoonstelling van Wenen in 1873. De koning zelf gaf aanwijzingen aan de constructeur, de Engelse aannemer Lucas Bros, die het prefabriceerde in Engeland. De onderdelen werden per schip naar Oostende vervoerd en op de stenen funderingen van het verhoogde platform opgetrokken. Het chalet, met een gevellengte van 32,5 meter, was vanop de Zeedijk bereikbaar door twee monumentale trappen en telde aan de zeezijde twee verdiepingen. Het chalet werd op 22 september 1874 plechtig in gebruik genomen.

De dienst Openbare Werken van de Stad, onder leiding van ingenieur Symon en naar tekeningen van A. Balat, bouwde een soortgelijke, stenen constructie voor koningin Maria-Hendrika die door een 46 meter lange glazen gaanderij verbonden werd met het chalet van de koning. Er volgde een herinrichting van het eerste koninklijk chalet dat als dagvertrek zou fungeren.

In de Parijsstraat, vanaf de Koningsstraat, en een gedeelte van de Zeedijk liet de koning in 1900 door Henri Maquet een overdekte wandelgaanderij bouwen : het was een L-vormige gesloten verbinding tussen het eerste chalet van de koning en een groot salon in achthoekige vorm. De voorziene grote, ronde

serre werd nooit gerealiseerd. Vanuit de gaanderij werd een onderaardse gang aangelegd die een verbinding vormde tussen het koninklijke domein en de verblijfplaats van de koninklijke minnares, barones Vaughan, de Villa les Iris en de Villa Caroline, in 1908 door architect Hobé samengevoegd tot één geheel. Deze gang werd op last van de toenmalige koning Albert afgesloten na de dood van koning Leopold II in 1909.

Na de Tweede Wereldoorlog werd het koninklijk chalet afgebroken om op dezelfde plaats een nieuwe villa te bouwen, in Normandische stijl. Door de hoogbouw in de omliggende straten besloot de koninklijke familie niet langer gebruik te maken van haar verblijfplaats aan zee en werd de villa met de Venetiaanse Gaanderijen en het Koningspark in concessie gegeven aan de stad Oostende die er een culturele bestemming moest aan geven.

Organisatoren kozen voor de unieke locatie van de gaanderijen om er diverse tentoonstellingen, theaterproducties en kunstmanifestaties te organiseren. We herinneren ons Technorama in 1986, 'Kleikunst in de Benelux' door het PMMK in juni 1993, de Logo Design Biënnale in 1994, diverse Kites-tentoonstellingen en de opvoeringen van 'de Burgeredelman' door Teaterkollektief Malpertuis. Een permanente concessie werd door het Stadsbestuur niet toegekend hoewel onderhandelingen werden gevoerd met Art Center vzw, De Plate vzw, de Vrienden van het PMMK vzw, de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie en de Co-Art Foundation.

Vanaf 1994 organiseert de stedelijke Cultuurdienst er jaarlijks grote tentoonstellingen : de Bevrijding van Oostende (1994), Leopold II-Urbanist (1995), James Ensor, satiricus-De Baden van Oostende (1996), De Magie van Radio en TV (1997), Maurice en Robert Antony-Ooggetuigen (1998) en Met Grof Geschut- Fortificaties langs de Noordzee (1999). Tijdens de paasvakantie kwamen kleinere projecten aan bod.

Omdat door de jaren heen slechts minimale instandhoudingswerkzaamheden werden uitgevoerd, zoals aansluiting op de nutsvoorzieningen, en door het ontbreken van een verwarmingsinstallatie leed het gebouw onder verregaande waterinsijpeling. Het Stadsbestuur maakte in 1998 de nodige middelen, zo'n dertig miljoen, vrij om deze prachtige infrastructuur grondig te renoveren. Op 12 juni 1999 werden de Venetiaanse Gaanderijen, in hun oude glorie hersteld, plechtig heropend.